

**Nieuwjaarstoespraak burgemeester van Leiden, Henri Lenferink door hem
uitgesproken tijdens de Nieuwjaarsreceptie van het Leidse gemeentebestuur in de
Pieterskerk op 5 januari 2009**

Burgers van Leiden en gasten van onze fantastische stad,

**Voor zover u zojuist het concert heeft bijgewoond: ik hoop dat u net als ik genoten
heeft. Een heerlijke traditie nietwaar? Graag wil ik Collegium Musicum hartelijk danken
voor de geweldige prestatie die het weer heeft neergezet en zeker ook voor de
uitvoering van het Largo van de 9e Symfonie van Dvorak: “Uit de nieuwe wereld”,
speciaal voor mij ingestudeerd geloof ik. Prachtige muziek en heel toepasselijk: het is
immers het Pilgrims-year dit jaar: 400 jaar geleden kwam een groep Engelsen die later
bekend zou worden als the Pilgrim-fathers in Leiden wonen. Zowel Bush als Obama
hebben voorvaderen die uit die groep kwamen, zoals we inmiddels weten. Leiden rules
America. Voor degenen die later zijn binnengekomen: fijn dat u er bent en een heel
goed Nieuwjaar gewenst.**

**De jaarwisseling hebben we weer achter de rug. Dit jaar lijkt die in de rest van ons land
iets beter te zijn verlopen dan afgelopen jaren. Niettemin gingen er in het land nog
diverse auto's en gebouwen in vlammen op en was er hier en daar nog sprake van
geweld, ook tegen hulpverleners.**

**In Leiden was dat niet het geval. Dit jaar is voor het eerst sinds heel lange tijd de
jaarwisseling zonder noemenswaardige incidenten verlopen. Minder vuren, minder
vernielingen, nauwelijks geweld tegen hulpverleners, geen geweld tegen andere
bewoners. Ik ben blij met het resultaat. Ook voor de bewoners geldt dat, zo heb ik
inmiddels begrepen. Dat bewoners van De Kooi oliebollen uitdelen aan de politie zegt
volgens mij voldoende.**

**Het heeft natuurlijk wel wat gekost. Er was een enorme politiemacht op de been, die
direct aangestuurd werd door locatiemantanten. Bij de brandweer en bij de
mensen van de gemeentelijke reinigingsdienst waren alle verlopen ingetrokken. Ik heb
een noodverordening voor twee delen van de stad afgekondigd. Met hulp van het
Openbaar Ministerie is in dezelfde gebieden preventief fouilleren mogelijk gemaakt.
Op deze manier kon vroegtijdig ingegrepen worden. Dat heeft gelukkig gewerkt. Ik
beschouw het als een doorbraak in het beleid dat ik vijf en een half jaar geleden heb
ingezet. Toen ik in 2003 aantrad als burgemeester van deze stad, werd ik**

geconfronteerd met de evaluatie van de toen laatste jaarwisseling. Ik was geschokt door hetgeen ik las: grote aantallen illegale vuren, enorme schade door zinloze vernielingen en gevechten met de politie. Ik kende dat niet en het was niet mijn idee van een feestelijke jaarwisseling. Sindsdien hebben we ons ieder jaar zeer intensief voorbereid op Oud en Nieuw. En met succes: steeds minder branden en minder vandalisme. Maar het geweld bleef en leek de laatste jaren zelfs erger te worden. Onacceptabel.

Dit jaar is het dus gelukt ook in dit opzicht stappen voorwaarts te zetten. Hartelijk dank aan alle mensen van politie, brandweer en gemeente die zich daarvoor afgelopen jaarwisseling hebben ingezet. Ik ga er vanuit dat afgelopen 'Oud en Nieuw' het begin is van een lange reeks van normale jaarwisselingen in Leiden. Aan de zinloze traditie van branden, vernielingen en geweld moet definitief een eind worden gemaakt.

Dames en Heren,

Een jaar geleden stelde ik u onze nieuwe wethoudersploeg voor. Met nog slechts twee jaar voor de boeg had die club niet veel tijd om dingen voor elkaar te boksen. Maar ik moet zeggen: ik ben heel erg onder de indruk. Het afgelopen jaar zijn voor de stad majeure beslissingen genomen. Er zijn knopen doorgehakt bij vraagstukken die al heel lang vastzaten, in politiek opzicht of gewoon omdat er niet genoeg geld was.

Het meest indruk heeft de besluitvorming over het bereikbaarheidspakket gemaakt. Ik gaf vorig jaar al aan dat dat heel hard nodig was en ik ben blij dat afgelopen jaar de kogel door de kerk is gegaan. De gemeenteraad heeft besluiten genomen, echt zeer historische besluiten, over de verbetering en gedeeltelijke overkluizing van de Willem de Zwijgerlaan, de aanleg van de Ringweg-Oost en de RijnGouwelijn. Daarnaast hebben we te horen gekregen dat de regering ons tien miljoen ter beschikking stelt voor de bouw van een ongelijkvloerse kruising aan de westkant van de stad. Allemaal zeer noodzakelijke verbeteringen van onze zwaar verouderde infrastructuur en het achterblijvende openbaar vervoer. Bij elkaar gaat het om een bedrag aan investeringen in de stad dat boven het kwart miljard euro ligt. Geld dat anders maar heel gedeeltelijk voor de stad beschikbaar zou zijn. Tot slot zijn er stevige stappen gezet op weg naar definitieve besluiten over de aanleg van de Rijnlandroute, de broodnodige verbinding tussen de A4 en de A44 en dan verder naar Katwijk-Noordwijk. Het project is opgenomen in het pakket van Randstad-Urgent-projecten en daarmee is de realisatie een stuk dichterbij gekomen. Komend jaar hopen we afspraken over de financiering te kunnen maken met Rijk en provincie. Er hebben veel

mensen aan al deze projecten rond bereikbaarheid meegewerkt, maar één wil ik er graag toch even speciaal noemen: Wethouder Steegh: chapeau!

Natuurlijk zijn we er nog niet. Er moet nog heel veel gebeuren voordat de eerste schop de grond in gaat. Dat vraagt een stevige aanpak, geconcentreerd en vasthoudend en met een betere communicatie dan in het verleden is gebeurd. Er zullen ook nog maatschappelijke weerstanden te overwinnen zijn. De verleiding bestaat opnieuw intensieve maatschappelijke discussies te starten en opnieuw grote tegenstellingen te organiseren. Ik zou de Leidenaren willen oproepen daar vanaf te zien. De stad heeft het nodig, echt nodig. We kunnen niet blijven uitstellen, blijven discussiëren. Dat gebeurt hier al veel en veel te lang. Dat holt de economische basis van de binnenstad uit, en daardoor wordt het lastiger de stad aantrekkelijker en leefbaarder te maken.

Afgelopen jaar sprak ik over het Programma Binnenstad. Ook daar is afgelopen jaar veel werk aan verzet. Nog slechts een enkeling heeft het stuk in hoofdlijn kunnen bekijken, maar wethouder Van Woensel zal het naar verwachting in de komende weken bekend maken. Het is een aanpak die vele jaren, ja zelfs decennia zal moeten worden volgehouden, volgehouden door de gemeente, maar ook door de private partners in de stad. Onze binnenstad is een van onze identiteitsbepalende factoren, een van onze parels en die moet weer gaan glimmen. Meer bezoekers, meer bestedingen, een hogere waardering.

Velen waren geschokt toen Leiden ergens onderaan bungelde toen het ging om de kwaliteit van de binnenstad als winkelcentrum, zelfs als het om de ambiance gaat scoorden we niet hoog. Hoe kan dat, terwijl we zo'n mooie oude binnenstad hebben? Welnu, zo moeilijk is dat niet in te zien. Onze binnenstad heeft prachtige, onovertroffen plekken die Leiden op zich tot een van de mooiste steden van Holland maken. Maar juist het winkelgebied, de aanloopstraten vanaf het station en de Beestenmarkt, kortom de gebieden waar de winkelende bezoeker primair loopt zien er niet uit. Een rommelige inrichting van de openbare ruimte, schreeuwerige goedkope reclame-uitingen en puin zonder kwaliteit met slechte materiaalkeuzes, overal uitstallingen, geen rust, geen verwijzingen naar de historische kwaliteit die nog aanwezig is. Leiden heeft behalve grotere winkels vooral een kwaliteitsimpuls van de ruimtelijke beleving van het winkelgebied nodig. Het kan en het moet; andere steden gingen ons daarin voor. Er is letterlijk werk aan de winkel. Niet alleen van de gemeente, maar in dit geval vooral ook van de particuliere sector.

Onderdeel van het Programma Binnenstad is het verbeteren van de bereikbaarheid per openbaar vervoer en de auto. Daar hoort een betere parkeervoorziening bij en gelukkig zijn daarover ook belangrijke keuzes gemaakt. Nog deze bestuursperiode worden de investeringsbeslissingen genomen voor een substantiële uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen in de binnenstad.

Dames en Heren,

Naast de binnenstad is onze aloude en roemruchte universiteit beeldbepalend voor Leiden. Dat betekent dat de gemeente zich erg moet inspannen om dat prachtige oude bolwerk van vrijheid te faciliteren. Nog steviger samenwerken moet het devies zijn. We treden al schouder aan schouder op bij de ontwikkeling van het Bio-sciencepark, waarvoor wethouder Witteman over enkele maanden de ontwikkelingsovereenkomst met de universiteit ter besluitvorming zal voorleggen. Maar we hebben een brede universiteit. Onze universiteit is meer dan alleen bio-science. Er zijn ook kansen bij de andere wetenschappen, kansen die we gezamenlijk moeten grijpen. Het komend jaar zullen we op dat vlak stappen moeten zetten.

De Leidse universiteit doet het kwalitatief uitstekend en heeft nog steeds een ijzersterk imago, maar ze heeft het niet makkelijk. De afgelopen jaren zijn de student-aantallen teruggelopen en daarmee daalt ook het budget. Dat is niet goed en terecht zet het College van Bestuur van de universiteit in op het terugwinnen van het marktaandeel. De gemeente moet de universiteit daarin ondersteunen, ondersteunen waar dat maar kan. Op dit vlak gaat het natuurlijk primair om de studentenhuisvesting. Een belangrijk deel van de duizenden kamers die er nog nodig zijn zullen in de stad moeten worden gerealiseerd en dat vraagt om een herprioritering van onze bouwplannen. Maar steun van onze buurgemeenten is onontbeerlijk. Leiden heeft te weinig ruimte om alles zelf op te lossen. Ik ga ervan uit dat onze burens ons daarin behulpzaam zullen zijn.

De laatste maanden van het afgelopen jaar stonden in het teken van de kredietcrisis. Iedereen had en heeft het erover, dus kan ik niet achterblijven. Maar ja, wat valt er nog aan toe te voegen aan de constatering dat roekeloze bankiers, een pervers systeem van financiële prikkels en een falend toezicht de oorzaken waren? Het doet er eigenlijk ook niet toe: we zitten ermee en we hebben ermee te maken. En ook al lijkt ons land nog niet heel veel te merken van de wereldwijde teruggang: het is onvermijdelijk dat dat wel zal gebeuren. Nu al zien we dat er bedrijven failliet gaan, dat er massaal korter wordt gewerkt, dat de bouw stagneert, dat er nauwelijks meer wordt geïnvesteerd en dat de werkloosheid oploopt. In Leiden lijkt dat nog bijna onzichtbaar, maar ook dat is

schijn. Ook in Leiden en omgeving worden de eerste signalen van de naderende crisis gevoeld. De gemeente zelf vooralsnog niet echt, maar dat is normaal voor overheidsorganisaties. Die merken crises later maar dat geldt ook voor het herstel. Wellicht dat de grote nadelen die we de afgelopen jaren hadden nu zelfs enig voordeel in zich bergen, om met Johan Cruijff te spreken. Er wordt hier immers nauwelijks gebouwd, dus kan de bouw ook niet serieus stagneren en we hebben vrijwel geen geld, óók niet in IJsland. Niettemin: we mogen zwaar weer verwachten. Minder bestedingen als gemeente, minder gemakkelijk van de grond komende projecten en investeringen.

Maar dames en heren, laten we niet kredietcrises-depressief het nieuwe jaar ingaan, want de toekomst maken we zelf. En hiermee, dames en heren, ben ik aan het eind gekomen van mijn nieuwjaarstoespraak. Ik verzoek u met mij het glas te heffen op de toekomst van onze goede stad Leiden: dat 2009 maar een geweldig jaar mag worden. En omdat ik begon met een verwijzing naar het Pilgrimsyear, maar 2009 ook het jaar is van 400 jaar Nederlands-Japanse handelsbetrekkingen en Leiden een speciale band heeft met Japan, doe ik dat op z'n Japans: Kampai!